

Innviðaráðuneyti
Sölvhólgötu 7
101 Reykjavík

Arkitektafélag Íslands og Miðstöð hönnunar og arkitektúrs gera eftirfarandi athugasemdir við grænbók í húsnæðis- og mannvirkjamálum.

Grænbókin eins og hún er lögð fram er góður grunnur að stefnumótun í húsnæðismarkaðsmálum fyrir landið en fer á sama tíma á mis við aðra mikilvæga þætti í húsnæðis- og mannvirkjamálum. Húsnæðis- og mannvirkjamál þvera ráðuneyti innviða annarsvegar og menningar og viðskipta¹ hinsvegar og þess vegna er mikilvægt að huga að því við áframhaldandi vinnu. Nauðsynlegt er að einstaklingar úr ólíkum faghópum húsnæðis- og mannvirkjagerðar komi að stefnumótunarvinnunni og bjóða Arkitektafélag Íslands og Miðstöð hönnunar og arkitektúrs hér með fram krafta sína við þá vinnu.

Arkitektafélag Íslands og Miðstöð hönnunar og arkitektúrs vilja strax leggja til eftirfarandi:

1.

Mikilvægt er að skilgreina gæði og hagkvæmni í mannvirkjagerð og skapa sameiginlegan skilning á því í samfélaginu.

Fyrir tvö þúsund árum kom Vitruvius fram með þá kenningu að til að arkitektúr sé góður þyrfti hann að uppfylla eftirfarandi þrjá þætti:

- hið haldbæra (firmitas) – að vera traustlega byggður og endast vel
- hið nothæfa (utilitas) – að hafa notagildi og hæfa starfsemi
- hið fagra (venustas) – að vekja unun og göfga andann

Ef einhvern þessara þátta vantaði þá væru gæði ekki til staðar. Þessi skilgreining í sinni einföldu mynd er enn í fullu gildi. Einfaldasta skilgreining á gæðum húsnæðis og mannvirkja er að setja notandann í fyrsta sæti, áherslan þarf ávallt að vera á hann og hans þarfir. Stærsta fjárfesting hvers samfélags, og jafnframt mestu umhverfislegu áhrifin, eru falin í manngerðu umhverfi. Ef við krefjumst ekki gæða í manngerðu umhverfi þá er verðmætum kastað á glæ. Gæði eru í eðli sínu hagkvæm. Hér erum við að horfa á gæði í félagslegum, umhverfislegum og heilsufarslegum þáttum s.s. dagsbirtu, loftgæðum, tengingu við ytra umhverfi, aðgang að grænum svæðum, tengingu við aðra íbúa og líftíma bygginga.

2.

Áttatíu prósent umhverfisáhrifa bygginga eru ákvörðuð í hönnunarferlinu sjálfu. Þar er gríðarlega mikilvægt að styrkja verulega nýsköpun og rannsóknir, bæði hvað varðar hönnun, þróun nýrra efna og aðferða. Arkitektafélag Íslands, Miðstöð hönnunar og arkitektúrs, Grænni byggð og EFLA héldu í janúar sl. vinnustofuna Hringborð Hringrásar, í samstarfi við

¹ Sjá Útlínur framtíðar – ný stefna í málefnum hönnunar og arkitektúrs.

<https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2023/02/13/Utlinur-framtidar-ny-stefna-i-malefnum-honnunar-og-arkitekturs/>

Samtök iðnaðarins, Reykjavíkurborg og FSRE með stuðningi frá Aski mannvirkjarannsóknarsjóði. Vinnustofan, sem rúmlega fjórtíu manns var boðið á, hafði það markmið að leiða ólíka aðila úr virðiskeðju byggingariðnaðarins saman til að ræða innleiðingu hringrásar í greininni. Niðurstaða vinnustofunnar var nokkuð skýr:

- Endurhugsa leikreglur varðandi regluverk, hvata, ferla og fjárfesta.
- Styrkja samstarf milli allra hagaðila þ.e. hönnuða, verktaka, verkfræðinga, fasteignafélaga, hins opinbera og fjármálafyrirtækja.
- Styrkja rannsóknir í byggingariðnaðinum
- Hanna nýjar byggingar með áherslu á endurnýtingu og sveigjanleika
- Endurhanna og nýta eldri byggingar
- Skapa grænt hvatakerfi fyrir byggingariðnaðinn

Mikilvægt er að við lærum af allri þeirri vinnu sem farið er í hér á landi og því bjóðum við okkur fram til að fara yfir niðurstöður vinnustofunnar til að styrkja stefnumótunarvinnuna enn frekar í vistvænni mannvirkjagerð.

Reykjavík, 1. mars 2023

Gerður Jónsdóttir, frkv.stj. Arkitektafélags Íslands

Halla Helgadóttir, fkv.stj. Miðstöðvar hönnunar og arkitektúrs